

ДЕРЖАВНА АНТИКОРУПЦІЙНА ПРОГРАМА ПІД КОНТРОЛЕМ ГРОМАДСЬКОСТІ!

Юлія Грига,
ГО «Філософія Серця», Вінниця

Чи є різниця між зовнішнім незалежним оцінюванням (ЗНО) та (незалежним тестуванням (НТ)? І хто має знати різницю, як не Міністерство освіти?

На ці та інші питання намагалися знайти відповідь громадські активісти з 11 областей України. Вони дослідили роботу Міністерства освіти України у практичному виконанні Державної антикорупційної програми, зокрема по виконанню ініціативи «Запровадження системи обов'язкового незалежного тестування студентів (слухачів) професійно-технічних та вищих навчальних закладів незалежно від форми власності». Термін виконання заходу згідно програми сплив 31 грудня 2012 року. Тож, громадські монітори вирішили перевірити, як же тестування відбувається на практиці.

Для розуміння суті заходу було направлено інформаційний запит на адресу профільного міністерства. З відповіді стало відомо про наявність Порядку кваліфікаційної атестації та присвоєння кваліфікації особам, які здобули професійно-технічну освіту. Відповідно до цього Порядку створюються державні кваліфікаційні комісії. Проте, конкретної відповіді про процедуру проведення незалежного тестування для студентів навчальних закладів отримано не було.

Саме тому, учасники громадської коаліції «Державну антикорупційну програму – під контроль громадськості» дослідили роботу Міністерства освіти в Чернігівській, Полтавській, Львівській, Кіровоградській, Вінницькій, Волинській, Івано-Франківській, Сумській, Одеській, Дніпропетровській та Закарпатській областях. В рамках перевірки було здійснено опитування 584 студентів та викладачів в усіх досліджених областях. З них 203 повідомили про проведення в закладі НТ, 381 – про його відсутність. Переважно НТ проводиться з профільних предметів, української мови, математики, історії. Аналізуючи результати опитування, можна констатувати, що незалежне тестування проводиться в навчальних закладах не системно, не регулярно, без чітких вимог.

Багато респондентів не розуміють різниці між незалежним зовнішнім оцінюванням та незалежним тестуванням. Це свідчить про низький рівень

поінформованості навчальних закладів про запровадження системи обов'язкового незалежного тестування студентів (слухачів).

Повні результати опитування представлені в таблиці 1.

Що показало громадське дослідження?

Результати експрес-аудиту свідчать, що реальні інструменти зниження рівня корупції практично не використовуються. Навіть заходи, які не потребують фінансування та можуть значно знизити «корупційні» показники не використовуються. А значить, Міністерству освіти доцільно розробити:

- вичерпну нормативно-правову базу щодо проведення незалежного тестування студентів (слухачів);
- календарний план та заходи державного контролю за проведенням незалежного тестування студентів.

Довідково:

Реалізація Державної програми щодо запобігання та протидії корупції на 2011-2015 рр. може обійтися платникам податків у 820 млн грн. Рік тому вона була прийнята Урядом на виконання Національної антикорупційної стратегії, затвердженої указом Президента. Тільки впродовж 2011-2012 рр. мало бути реалізовано 135 заходів антикорупційної держпрограми, яка є однією з найбільш вартісних держпрограм. Понад 90% всіх фінансових ресурсів антикорупційної програми закладено на введення електронного обігу медичних форм Мінохоронздоров'я, яке визначено головним розпорядником цих бюджетних коштів.

Громадський моніторинг виконання Державної програми щодо запобігання і протидії корупції на 2011-2015 роки здійснюється силами Transparency International Україна в партнерстві з Антикорупційною радою України, Українським інститутом публічної політики, Фондацією «Відкрите суспільство», Центром політико-правових реформ, ГО «Філософія серця» та Інформаційно-правовим центром «Наше право». Громадський моніторинг фінансово підтримується програмою MATRA (Посольство Королівства Нідерландів) та Міжнародним Фондом «Відродження».

Таблиця 1. Результати опитування студентів та викладачів професійно-технічних та вищих навчальних закладів

Область питання	Чернігівська	Кіровоградська	Вінницька	Львівська	Полтавська	Закарпатська	Волинська	Івано-Франківська	Сумська	Одеська	Дніпропетровська
Чи проводиться у Вашому закладі НТ?	Так 4 Ні 56	Так - 10	Так 10 Ні 50	Так 56 Ні 54	Так – 4 Ні – 56	Так – 0 Ні - 60	Так – 0 Ні - 60	Так – 50 Ні – 15	Так -1 Ні - 59	Так – 30 Ні - 0	Так – 8 Ні - 1
Коли запроваджено НТ у Вашому закладі?	1997 2003	2011	2010	немає відповіді 33, 2000 – 10, 2006 – 2, 2007 – 3, 2008 - 2	2008			2005, 2009		2009, 2010, 2011	
З яких предметів проводиться НТ у Вашому закладі?	українська мова (4), історія (3), математика (2), хімія, біологія, англійська мова	Акушерство, терапія, хірургія, епізоотологія	Профільні предмети	біологія-хімія -9, математика, інформатика, економетрія -9, мікробіологія, імунологія -1, програмна інженерія - 1, історія України, укр. література -1, економіка- 1, не знаю -1, не проводилося -1, з різних -7, зі всіх -2, відсутня відповідь - 24, з ніяких -2	укр. мова, математика, фізика, хімія, англійська мова, історія України, спецтехнологія, інформатика, економіка			Не знаю -13, профільні - 19, малювання - 9, з усіх - 12	українська мова, право	з профільних - 9, за вибором викладачів - 6, в залежності від дисциплін що підлягають атестації в семестрі - 15	українська мова і література, англійська, німецька, французька, іспанська мови, біологія, фізика, російська мова, всесвітня історія
Як часто проводиться НТ?	Один раз на рік – 4 респонденти з 60	Один раз на рік - 10	Два рази на рік	чотири рази на рік -4, один раз в два-три заняття - 1, часто -11, один раз в рік	двічі на рік			Раз в семестр -9, не знаю - 14, раз в рік -24, кожного дня - 1, кожного місяця -1, під	Раз у семестр	1-2 рази на рік - 15, 3 рази на рік -9, 4 рази на рік - 6	Один раз на рік

				-1, не знаю -1, відсутня відповідь -26, кожного року -6, не проводиться - 3, постійно -1, кожного місяця -1, один раз в місяць -4				час екзаменів – 3			
Чи знаєте Ви хто проводить тестування?	Так - 10 УЦЗНО Ні - 50	Так – 10 НМЦ аграрної освіти	Викладачі навчальн ого закладу	Викладач -18, викладач,ком ісія -1, центр досягнення знань - 1, відсутня відповідь – 11	Так – 3 Ні – 7			Центр незалежного оцінювання - 2, МОЗ - 1, викладачі - 17		Викладачі -4, незалежн а комісія - 4, викладачі з інших факультет ів - 17 не знаю - 5	Ні – 9
Чи є НТ дійсно незалежним?	Так – 24 Ні - 36	Так – 10	Так – 44 Ні – 16	Так – 25 Ні – 35	Так – 6 Ні – 4			Так – 39 Ні – 13		Так – 30 Ні - 0	Так – 5 Ні – 4
Чи відображають результати НТ реальний рівень знань?	Так – 15 Ні – 45	Так – 10	Так – 44 Ні – 16	Так – 30 Ні - 30	Так – 6 Ні – 4			Так – 22 Ні – 32		Так – 30 Ні – 0	Так – 5 Ні – 4
Чи передбачають анкети з тестування ідентифікацію особи, що його складає?	Так - 22 Ні - 38	Так – 10	Так - 40 Ні – 16		Ні - 10			Так – 35 Ні – 20		Так – 30 Ні – 0	Ні – 8